

Metodická podpora

Pro výuku témat *globálního rozvojového vzdělávání* (GRV) na 1. a 2. stupni základních škol se mohou pedagogové inspirovat metodickým materiálem, který poskytuje nabídku vybraných témat a námětů činností pro tři tematické okruhy:

1. Svět nás zajímá
2. Objevujeme svět
3. Žijeme ve společném světě

Tematické okruhy jak svým názvem, tak svým obsahem rozšiřují stávající okruhy průřezového tématu *Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech* (VMEGS) o globální hledisko a současně odkazují na metodickou podporu *Doporučené očekávané výstupy*.

Informační zdroje

www.rvp.cz (digifolio/průřezová témata/VMEGS/rozvojové vzdělávání)

www.nidv.cz

www.globalnirozvojovozdelavani.cz (GRV materiály)

www.varianty.cz (publikace, metodické listy, inspirace pro školy)

www.arpok.cz (publikace, výukové programy)

www.mkc.cz (knihovna – naše publikace)

www.nazemi.cz (metodické příručky, Global Storylines, vzdělávací programy)

www.respektneboli.eu (materiály k výuce pro pedagogy)

Autoři:

Petra Skalická, Jana Stará, Marie Veverová

Koncepce a obsahová garance:

Markéta Pastorová, Eva Vincejová

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech se svým pojetím a obsahem zaměřuje na aktuální dění a změny ve světě i jeho jednotlivých částech. Vzhledem k současnému vývoji světa je na nejvyšší aktuální porozumět ekonomickým, sociálním, politickým, environmentálním i kulturním procesům v globálních souvislostech.

Globální rozvojové vzdělávání

Globální rozvojové vzdělávání je třeba vnímat nejen jako neoddělitelnou součást VMEGS, ale jako oblast, která se cíleně zaměřuje na témata globalizace a globálních problémů, problematiku lidských práv a rovných příležitostí, humanitární pomoci a rozvojové spolupráce, prevence a řešení konfliktů. Přispívá k porozumění propojenosti současného světa, rozvíjí dovednosti a podporuje vytváření hodnot a postojů, aby lidé byli schopni a ochotni aktivně se podílet na řešení lokálních a globálních problémů.

TÉMATA

globálního rozvojového vzdělávání
ve výuce na základních školách

ŽIJEME VE SPOLEČNÉM SVĚTĚ 2. stupeň

„Zajímejme se o to, co se kde děje,
abychom mohli měnit svět.
Záleží na každém z nás.“



NÚV Národní ústav
pro vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

JIŽ 10 LET JSME S VÁMI
NIDV
NÁRODNÍ INSTITUT
PRO DALŠÍ
VZDĚLÁVÁNÍ

Žijeme ve společném světě

Tematický okruh se zaměřuje na výchovu žáka směrem ke globální odpovědnosti, ke světoobčanství. Žák by měl být výběrem témat motivován k aktivnímu občanskému postoji a k zodpovědnému rozhodování založenému na znalostech a na kritickém vyhodnocování informací. Důraz je kladen na globální problémy a principy udržitelného rozvoje, lidských práv a rovných příležitostí a na podporu tradičních lidských hodnot. Nejde již jen o zamýšlení se nad globálními problémy, ale uvědomění si vlastní odpovědnosti a schopnosti přispět k jejich řešení podle svých vlastních možností.

Vybraná témata a náměty na činnosti

■ Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce

Proč by měla ČR pomáhat jiným zemím? Jakým způsobem a kým je pomoc uskutečňována? Jaká pravidla by měla mít humanitární pomoc a rozvojová spolupráce? Jaká rizika se mohou objevit? V jakých situacích potřebovali humanitární pomoc lidé v ČR? Co asi prožívali např. lidé zasažení povodněmi a jakou podporu potřebovali?

Jak může podpora vzdělání pomoci v boji s chudobou? Jaké další problémy může vzdělání pomoci řešit? Vyhledejte příklady aktivit, které přispívají ke zlepšení situace lidí nebo k řešení problémů ve světě. Zjistěte, ke kterým aktivitám a jak by se mohla připojit vaše škola nebo jednotlivci.

Seznamte se s Cíli udržitelného rozvoje, které přijalo mezinárodní společenství. Jaké kroky by měli učinit státy, organizace i jednotlivci, aby přispěli k jejich naplnění?

■ Odpovědné cestování

Které oblasti patří mezi vyhledávaná místa cestovního ruchu a proč? Jakým způsobem lákají turisty cestovní agentury? Co může cestovní ruch těmto místům a li-

dem v nich žijícím přinést? Jaké mohou být negativní stránky cestování?

Podle čeho si volí vaše rodina místo dovolené a způsob dopravy? Co patří mezi zásady ekologicky šetrného cestování?

Jak se má turista chovat, aby cestoval odpovědně s ohledem na místní obyvatele, kulturní odlišnosti a přírodu? Co všechno je dobré si zjistit, když využíváte služeb cestovní agentury nebo si vybíráte ubytování? Podle čeho se rozhodnete, kde se budete stravovat? O čem budete přemýšlet při nákupu suvenýrů? Jakých atrakcí si dopřejete a čeho se raději vzdáte a proč?

Jaká pravidla byste měli dodržovat pro osobní bezpečnost v cizích zemích?

■ Etické spotřebitelství

Co všechno pro vás mohou být kritéria výběru při nakupování? Zvažujete při tom především svůj vlastní prospěch, nebo také přemýslíte o dopadech vašeho výběru na druhé nebo na životní prostředí? Jak můžete svým nákupním chováním ovlivňovat dodržování lidských práv či ochranu přírody? Jaké různé alternativy nakupování se vám nabízejí?

Jaké další možnosti chování máte, chcete-li být odpovědnými spotřebiteli? Jak můžete zacházet s věcmi, které používáte? Co můžete uzpůsobit ve vaší domácnosti nebo škole? Jaké společnosti nebo firmy nabízející své služby můžete využívat např. při uzavření smlouvy s mobilním operátorem, založení bankovního účtu, nákupu paliva do auta?

Co v praxi znamená společensky odpovědná firma? Vyhledejte příklady firem, které lze takto označit. Čím se vyznačují „sociální podniky“? Zjistěte, zda a jaké se nacházejí ve vašem regionu.

■ Studium a zaměstnání ve světě

Jaké příležitosti má člověk v dnešní době, chce-li studovat nebo pracovat v zahraničí? Co by pro to měl udělat a na co by se měl připravit? Jaké výhody nám v tomto směru přináší členství v EU?

Zjistěte, které evropské programy jsou určeny mladým lidem a co jim nabízejí. Co bys musel/a udělat, kdyby ses chtěl/a do některého z programů zapojit?

Chtěl/a bys v budoucnu studovat či pracovat v zahraničí? Zdůvodni proč ano, či ne.

Doporučené očekávané výstupy (2. stupeň)

Žák:

- vymezuje svoji roli ve společnosti a pojmenovává své možnosti něco změnit; ve svém chování a jednání prokazuje zodpovědnost za sebe a svět, ve kterém žije
- aktivně se účastní školních a jiných akcí, které mají za cíl přispět k řešení místních i globálních problémů. Příkladem akcí mohou být školní projekty, veřejné kampaně (např. Česko proti chudobě, Postavme školu v Africe), festivaly, výstavy, besedy s lidmi, kteří působí/působili v zahraničí aj.
- ve svém chování a jednání vyjadřuje respekt k jinakosti a kulturní rozmanitosti (např. při diskuzích, plnění úkolů, komunikaci se spolužáky apod.)
- rozpozná stereotypy a předsudky ve svém chování a jednání a usiluje o jejich odbourání
- posoudí příležitosti, jaké mu poskytuje Evropa a svět pro jeho osobní život, a navrhne, co by měl udělat, aby tyto příležitosti využil
- rozhoduje o svém životě s ohledem na dění v Evropě a světě
- podporuje a vytváří harmonické mezilidské vztahy vedoucí k prosazování lidských práv a rovných příležitostí a k předcházení konfliktů; např. tím, že má pochopení pro druhé, není lhostejný k problémům druhých, je ochotný pomoci, chová se nezištně apod.
- vyjadřuje solidaritu s lidmi žijícími v obtížných podmínkách a je ochoten přispět ke zlepšení jejich situace